

TELEFONIRANJE U AMERICI
PISAO: VANJA GAVRIĆ • E-MAIL: VANJA.GAVRIC@MOBIL.HR

MADE IN U.S.A.

U američkim filmovima često vidamo mobilne telefone. Iskreno, jeste li ostali bez daha kada ste vidjeli američke modele?

KAKO TO OBIČNO BIVA u Sjevernoj Americi, međunarodni su standardi nepoznanica pa se koriste drukčije frekvencije i drukčije mreže. Ono što mi poznamo kao standardne GSM frekvencije (900 i 1800 MHz), Ameri znaju kao 850 i 1900 MHz. Slično je i u pogledu tehnologija CDMA i TDMA. Uzgred govoreći, GSM je prilično nova tehnologija u Americi, a preuzeta je od Europe.

Kao veliki igrači na nacionalnoj razini, rivali su nezaobilazni T-Mobile, Cingular Wireless, Verizon Wireless, Virgin Wireless te Nextel, koji je započeo potpuni prijelaz na GSM standard. Međutim, u svakoj saveznoj državi naći ćete desetak lokalnih igrača koji uglavnom koriste infrastrukturu već navedenih tvrtki, na sličan način kao što kod nas Tele2 koristi infrastrukturu VIPneta. U SAD-u takve mreže nazivaju se *Mobile Virtual Network Operators* (MVNOs) i predviđa im se vrlo svijetla budućnost.

Ako se odlučite za kupovinu mobilnog aparata uz tarifni paket kod operatera, u većini slučajeva dobit ćete zaključan aparat, koji ima softversku zaštitu protiv korištenja SIM kartice konkurentskog operatera. Cingularovi telefoni čini se da se više

ne zaključavaju, no autor ovog teksta imao je nekoliko kontradiktornih iskustava pa navedimo to samo kao podatak koji bi se, ako ne sada, uskoro trebao početi provoditi. Ostali, međutim, tvrde da su im aparati otključani, ali iskustva bez sumnje pokazuju da su telefoni zaključani. Što se tiče otključavanja, u načelu ne otključavaju svi operateri svoje telefone (osim ako se korisnik ne obrati osobi koja to radi u "fušu"), dok je iznimka T-Mobile s vrlo poštenom politikom da otključa telefon nakon što istekne 90 dana od sklopljenog ugovora, ako se to zatraži, i to bez naknade. Zgodna praksa koju bi bilo lijepo vidjeti u Hrvatskoj kod dragog nam T-Mobilea.

SMS, ŠTO JE TO?

Iako većina Amerikanaca koji se služe mobitelima zna što je to SMS, većina ih ipak naglašava kako je to nešto što se jako koristi u Europi, a u SAD-u takav trend tek treba stići. Naime, SMS je na velika vrata stigao u SAD tek početkom 2002. Dok su se europski operateri mučili s implementacijom MMS-a, Amerikanci su radili na interkompatibilnosti SMS-a kako bi razmjena tekstualnih poruka bila

moгуća i među različitim mrežama. No i danas, prema iskustvu autora ovog teksta, slanje SMS-a iz Hrvatske u SAD radi jedino na relaciji T-Mobile HR – T-Mobile USA. Tvrdnja da su operateri ipak oni koji određivanjem cijene mogu (de)popularizirati određenu uslugu itekako stoji. Naime, autor na

tarifnom paketu kod T-Mobilea plaća čak 50 centa za slanje SMS-a (3,06 kn), dok se primanje (!!!) naplaćuje 10 centa (0,61 kn). S obzirom na to da novi T-Mobileovi tarifni paketi uključuju 1000 poruka u cijenu pretplate, trend korištenja SMS-a u SAD-u vrlo bi lako mogao strelovito porasti.

Iako je MMS ponuđen kao usluga i pokušava se popularizirati, većina će Amerikanaca odgovoriti protupitanjem "Misiš slanje slika putem e-maila?".

PRIČAJ, PRIČAJ, PRIČAJ....

Amerikanci su navikli na mobilni aparat kao uređaj koji služi ponajviše za pričanje bez *fancy-shmancy* opcija pa su ponude operatera tome prilagođene. Naime, unutar pretplatničkih tarifnih paketa korisnik će dobiti recimo 600 minuta mjesečno za 40 dolara (T-Mobile, "GetMore"), što zvuči dosta primamljivo. Naravno, postoji kvaka. 600 minuta podrazumijeva pozive bez obzira na to zovete li vi ili vas netko drugi zove (da, dvostruka zarada za operatera). Da sve ne bude tako jednostavno, pozivi na nacionalnoj razini tijekom vikenda (subotom od 00.01 do nedjelje u 23.59 po lokalnom vremenu) besplatni su i neće biti oduzeti od 600 minuta koje su uključene u tarifni paket. To uključuje bilo koju mobilnu mrežu ili fiksnu liniju, uz uvjet da telefonski broj zaista ima prefiks +1, koji je pozivni broj za SAD. Isto vrijedi i za sve pozive ostalim (radnim) danima nakon 21 sata do 7 sati ujutro. Također, sve T-Mobileove brojeve na određenom tarifnom paketu može se zvati potpuno besplatno. Summa summarum – studenti i slični profili korisnika kojima nije bitno dobiti što više minuta unutar radnog vremena uzimaju paket s najmanje uključenih minuta, a zahvaljujući onome što smo spomenuli, većina ih ni to ne potroši.

Upravo zbog činjenice da tekstualne poruke u SAD-u nisu jako popularne, telefonska tajnica iznimno je popularna usluga čak i u fiksnoj telefoniji. Naime, fiksni telefon koji nema integriranu tajnicu zaista je rijetkost. Brojne poruke na tajnici koje vidamo u američkim filmovima uistinu jesu američka stvarnost.

CINGULAR WIRELESS
SONY ERICSSON z500 - 49,99\$

SIEMENS A56
JEDNOSTAVAN MOBILTEL

verizon wireless

GURAJ DA PRIČAŠ

Usluga koja je stekla zaista veliku popularnost u Americi jest *Push-To-Talk (PTT)*, a koja u Europu tek polako stiže. Čuvši zvuk starih Motorola, autor se već uplašio kako je hrvatska policija došla u SAD, no bio je to samo jedan od brojnih PTT poziva.

Kao na *walkie-talkiju*, prilikom pozivanja zvonjave nema, nego se na zaslonu za pojedini kontakt vidi je li osoba koju se zove u stanju pričati, slično kao na internetskim chat servisima, poput ICQ-a, Yahoo Messengera i sličnih. Usluga se u većini paketa naknadno aktivira, a stoji između 10 i 20 dolara. Riječ je o *flat-rate* usluzi, što će reći da je fiksna mjesečna naknada jedini trošak, bez ograničenja na potrošene minute.

BLOKIRAJ ME NJEŽNO...

U SAD-u ima oko 140 milijuna korisnika mobitela, a taj broj raste za oko milijun svaki mjesec. Sve veća prisutnost mobilnih aparata u svakodnevnom životu rezultirala je žustrim diskusijama o blokiranju mobilnog signala u restoranima, kinima i sličnim prostorima u kojima je privatnost na prvom mjestu. Naime, iako je postavljanje takvih uređaja u javne prostorije u SAD-u protuzakonito, autor se već nekoliko puta našao u situaciji da je siguran da razlog zbog kojeg aparat pokazuje da nema signala nikako nije konstrukcija zgrade ili slično, nego upravo uređaj

LOGOTIP
CINGULAR WIRELESS

PREKLOPNO
PRIMJER LG-JEVOG
PREKLOPNOG MOBITELA

kojemu je to prvotna namjena. To se dogodilo ponajviše na mjestima na kojima mobilni aparati nisu primjereni, no što da je riječ o hitnom pozivu i da je nečiji život ugrožen?

VALOVI INTERNETA

Tvrdnja da mobilni telefon u Americi služi prije svega za telefoniranje samo je djelomično točna jer pri spomenu Interneta, situacija se osjetno mijenja. Naime, bežični Internet uvelike je zastupljen. Javnih pristupnih točaka za WLAN (u vlasništvu mobilnih operatera) ima na svakom koraku, za GPRS (na GSM-u) nije potrebno uložiti velika sredstva, a prava snaga mobilnog Interneta može se osjetiti na *BlackBerry* uređajima, koji su pravo rješenje za korisnike kojima treba potpuna sloboda Interneta. U posljednje vrijeme *BlackBerry* uređaji sve se više viđaju na ulicama SAD-a, kao i ljudi koji doslovno hodaju s otvorenim prijenosnim računalom, očito „surfajući“.

TELEFONI

Ulice su prepune preklopnih telefona. Najveći su proizvođači Nokia, Motorola, Samsung i Sanyo (da, Sanyo proizvodi i mobitele). Svega je nekoliko

ČETIRI KOTAČA I BRBLJANJE

Zakon o zabrani razgovora vozačima na nacionalnoj razini ne postoji (u fazi je donošenja), a tijesna većina saveznih država (točnije 27) nema zakona koji bi ograničio razgovor mobilnim telefonom tijekom vožnje u automobilu. No, primjerice u New Hampshireu također nema zakona, ali ako vozač sudjeluje u prometnoj nesreći, uzet će se u obzir i činjenica da je pričao i tako će biti kategoriziran kao neoprezan vozač. Druge države pak imaju zakon isključivo protiv upotrebe mobitela određenih skupina, primjerice vozača školskih autobusa ili tinejdžera (podsjetimo se, u SAD-u možete početi voziti sa 16 godina, uz skuplje premije osiguranja). Rijetke su savezne države, kao što su Connecticut, New York, District of Columbia i New Jersey, koje imaju zakon koji izričito zabranjuje upotrebu mobitela za vrijeme vožnje.

telefona kliznog ili tradicionalnog dizajna. Po mišljenju autora, sve je nekako bezlično i nema onog sjaja kada netko u Ljepoj Našoj u svom omiljenom kafiću izvadi na stol «ganc» novu Nokiju 8800 J. *Fashion* telefoni i nisu nešto zbog čega bi Amerikanci mijenjali svoj uređaj. Isto vrijedi i za Amerikance japanskog podrijetla, koji su poznati po ludovanju za tehnologijom.

Većina novih uređaja ima megapikselne kamere, ali trend korištenja mobilnog aparata kao prijenosnog audioplayera u SAD-u jednostavno ne postoji. S obzirom na to da su ulice prepune ljudi s bijelim slušalicama na ušima, može se zaključiti da su svi već nabavili iPod. Ako već ne glazba u pokretu, *live-streaming video* čini se bitnim u SAD-u. Tako Sprint (Nextel) u svojoj ponudi ima Sprint TV, koji se temelji na sustavu *Pay-Per-View*, načinu naplate preuzetom s punokrvnih kabelskih televizijskih sustava. Usluga uistinu radi tako dobro da nakratko imate osjećaj da ste u Japanu. Zgodna mogućnost koja se ne spominje često jest da većina uređaja sadrži USB utor i iznimno ih je lako povezati na računalo standardnim USB kabelom. >M

ZAOSTALOST ILI NEZAINTERESIRANOST

Melodije i pozadine? Vjerojatno je ponajviše riječ o nezainteresiranosti. Dok se u Europi prodaju melodije, pozadine i slično, takvo nešto teško prolazi u SAD-u (iako postoji). Mladoj populaciji novi mobitel neće pomoći da pobijede na školskom natjecanju najpopularnijih učenika. Amerikancima mobilni telefon najviše služi kao telefon, a ne kao *trendy* igračka koju će zamijeniti čim npr. Siemens izda novu seriju *Xelibri* ili telefon *Virtu* s još ljepšim dijamantom. Razlog zašto neke usluge u SAD-u ne postoje, osim nezainteresiranosti, jest i tehničke prirode. Starije tehnologije jednostavno nisu u stanju ponuditi neke usluge. Uvelike se nagađalo hoće li CDMA operateri uspjeli implementirati MMS. Iako je to obavljeno uspješno, svaka nova usluga sve je više izvjesna. SAD je raj za ljude koji od mobilnog telefona očekuju samo uređaj za razgovor. Za «šminkanje» i vruće nove tehnologije možda bolje da produžite put Japana.